

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Jodoci Badij asce[n]sij Stultifer[a]e navicul[a]e seu
scaph[a]e, Fatuarum mulierum: circa sensus quinq[ue]
extiores fraude nauigantium ...**

Badius Ascensius, Jodocus

[Straßburg], 1502

VD16 B 145

In stultiferas naues prefatio

[urn:nbn:de:bsz:31-294548](#)

In stultiferas naues prefatio
cas nequaquam admirari/frugalitate supflua spernere/
inconstantiam fugere/in litteris & virtutibus pseuera
re/equanimiter omnia ferre/animi motus & passio
nes reprimere/cum nullo contendere/pudicicia am
plecti; deum colere; parentes & amicos diligere; anime
immortalitatem cognoscere; inextinguibilem stygian
ignem timere/mortis horam non obliuisci, sicut ex fu
turo, prudentia castum incorruptum & ab omni labore
aleni animi seruare, ut vos deus conditor & redem
ptor vester/q[uod] vobis plurimas nature & fortune do
tes cotulit tandem ad se suscipiat in sempiternum suum
regnum perpetuo beatos. Valete ex Heremitorio dis
ui Guilhermi Argentinei, tertio Noni, Ianuarij,
Anno, MCCCCC. II.

In stultiferas natus prefatio, Io. B.
Iodoci Badij Ascensij; in stultiferae uauis addi
tamentum de quinque virginibus ad Angelbertum
de Marnef cui haec opellam nauauit: Praefatio

I Aesopus ille e phrygia (ut Aulus gelius in
quit) fabulator; haud immerito sapiens est
matus est: quoniā quę utilia monitu suasu
cessent; non imperiose precepit & censuit: ut philoso
phis mos est; sed festiuos delectabilesq[ue] apologetos
comentus; res salubriter ac propicianter animaduer
fas; in mentes animosq[ue] hominēs/cum audiēdi quadā
illecebra induit. Si inq[ui] ille sapienter instituisse com
probatur; non inferior debebitur gloria; neq[ue] minor
gratia Sebastiano Brant Alemanno; viro praeclarissimo
docto/quippe & legum & litterarum bonarum peritissi
mo; qui faceta itcundaq[ue] commentatione; fatuos ac
stultos; quoq[ue] infinitus est numerus; ita erudit & ca
stigat; ut salibus eius atq[ue] festiuissimo sermone illecti

A ij

Esopi fab.

6 Br. 57

De Flacco

In stultiferas naues prefatio

nō prius in se aīaduertere eū sentiāt: q̄ (vt de flacco dicit) admissus circū p̄cordia ludat; eōsc̄q̄ resipiscētes (si quidē sese curabiles exhibeāt) in prudentium sententia cōcedere cogat. Quāobrē tu q̄q̄ Angel berte de marnef; viroꝝ optime merito laudādus v̄s deris: q̄ ad illius inueniū; apicē hūc apponere curas ſt̄i, laudatior forſitā futurus: si id muneris a doctiore mīnusq̄ occupato viro q̄ nos sumus efflagitasse. Ceteroꝝ ne cōtra ceteroꝝ q̄ aliquid edunt institutū ac morē ipse in hac tutrina opus meū eleuem paucis q̄ tuo monitu effecerim bābeto. Cū anim aduerterem primā mortalibus labem poti⁹ ex muliebri q̄ ex vīrili fluxisse stulticia: sapiētissimos ac maximos quoſ q̄ & robustissimos vīros: vt proplastū. Sampsonē. Dauid. Salmonē. eadē irrititos corruisse: nihil sine muliebri ſexti plene voluptuosum ac delectabile e pieureis vīsum: dñm quoq̄ dēt dixisse. Non est bo nūhomīnē eſſe ſolū faciamus ei adiutoriū ſimile ſibi: cōſtitui nauī ſtultorꝝ: ſtultaꝝ quoq̄ appellere nauiculam: exiguo quidem corpusculo: ſed ingentiſſima (ſi nō fallor) capacitate: quippe in q̄ humana fere locanda eſt ſtulticia. Omnis em̄ ſecordia; ignauia ſatuitas: ſtulticia furor & demētia: ex eo potiſſimū naſcīt: q̄ ſenſus rationi puerſo dominant̄ ordīne. de q̄ buſ haud abſurde dictū putes dāuidicū illud Si mei nō fuerint dñati: tunc iſſmaculatus ero: q̄ de cauſa ad ſtultifera nauē in q̄ prima parēs euā; nauarcha dicta eſt: quinq̄ ſcaphe ſingulē a ſingulis mulieribus ſatuis appellenſt: De q̄buſ in parabola de yginibus ait dñs. Quīnq̄ aut̄ erāt fatuæ, nā p̄ ſatua illas qui q̄ quæ acceptis lampadibus: vt dicit̄ Math. xxv. nō ſumpſerūt oleū ſecū; nō impiſtū enter accipere poſſuimus quinq̄ ſenſus exteriōres: q̄ mūdanis rebus deſtitūti; in vālis animi nihil olei iſdest ſalutiferæ prudens.

In pabolis

Matheus.

ta reponit. Q uo
jam ē capite ſc̄dō
nā amis elī. Si cōp
iōnē ex p̄fēſc̄ ſc̄d
leſt cōcupiſcentia
Vana vanitati
nā amore ſatuate
nā p̄fēſrā; prim
gerādo in peccat
hōrtā p̄genit̄ ſc̄d
vero cotra in ſc̄d
liete conabunt̄
eleſtamē. Q u
vālūbū; cor abu
im̄us pedeſtī or
ſe de capiſtēderā

fatio
elatō
siplicen
tēnium
Angel
idus vis
e curas
dōtiore
gialles,
inutu ac
paucis q
terem
q ex vi
os quo
mpsonēl
hil sine
tabile e
nefesto
imile s
llerera
gentillī
ana fere
auia fa
mū na
ne, de q
d Si mei
de causa
archa di
sieribus
gionibus
ilias qui
xxv, nō
re posse
ebus des
prudens
tiæ reponit. Quoniam singt iohānes canonicae suæ Iohannes, primæ capite sed' o) omne qd' est in mūdo cōcupiscē-
tia carnis est: & cōpuscētia oculorū & supbia vitæ; q
nō est ex p̄fe (scz deo) sed ex mūndo est, & mūndus trā-
sit: & cōcupiscentia eius. Vñ Eccf. ca. i. sic exclamat Ecclastes
Vanitas vanitatū & oīa vanitas. Nauis igīt h̄ec pri-
ma fatuorū fatuareq; oīm est receptaculū; in quā pri-
ma parēs nrā; prima ingressa est; quiq; sensibus mo-
tigerādo in peccatū lapsa; q̄ quia (ut credit̄) resipuit
dehortat̄ p̄geniē suā sensuū illecebris acquiescere. Il-
le vero cōtra in scaphas suas omne mortaliū genus
allicere conabunt̄: suavia p̄sentis vīte pollicitaturæ
oblectamēta. Quæ priusq; enumerabunt̄ de singu-
lis sensib?: eorū abusionibust; p̄ ip̄is poenuria dicturi
sumus; pedestri oratōe, vt q̄ ab utriusq; sexus fatuis
facile cap̄i desideramus. Rem igīt aggredior. Vale.

Ecclastes

Nauis

Az̄quemont

